

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.	— fill.	Helyben.	— fill.
Egy évre	10 kor.	Egy évre	16 kor.
Fél évre	5	Fél évre	8
Negyed évre	2	Negyed évre	4
Egy óra	—	Egy óra	1
Egyösszám ára 4 fillér.		Egyösszám ára 4 fillér.	

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felolós szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Becsüljük meg egymást!

(A Független Hajduság szives figyelmébe.)

A Független Hajduság című hetilap folyó hó 17-diki száma csak most jutott kezemhez, s így csak most vehettem értesülést vármegyei közgyűlésünkről megemlékező cikkéről is. Ebben a cikkben el van mondva úgy a hogy a közgyűlés lefolyása az első napon, s kapcsolatosan a főispáni bankettől történik terjedelmes megemlékezés, a banketten résztvevő szoboszlaiak névszerinti felsorolásával. Mindezek ellen semmi kifogásom sincs, s másnak sem lehet; de kifogásom van, s bizonyára minden tárgyilagosan gondolkozó embernek kifogása lehet a cikknek azon része ellen, melyben Jánosi Zoltán és ifj. Móricz Pál vannak minden ok nélkül meglecikéztetve azért, mert két derék és hazafias indítványt merészelték beadni. „A Jánosi és Móricz-féle indítványokról mondja a nevezett cikk a vármegyei illetékes pártelnökök és vezető férfiak előzetesen mit sem tudtak, s így e tekintetben a nagyon is kívánatos egyöntetű eljárás hiányzott. A függetlenségi párt elvárja bármely indítványozótól, hogy ily esetekben kellő időben, előre tájékoztassa azo-

kat, a kiknek tekintélyétől, súlyától s együttes eljárásától függ az ily nagy horderejű dolgok nyugodt elintézése.”

Csodálatos okoskodás és igazán furcsa gondolkodás! Ki és mikor jogosította föl a tisztelt cikkirót, ha szabad kérdenem, arra, hogy a vármegyei függetlenségi párt nevében beszéljen és leczkértessen? Az illetékes pártelnökök és tekintélyes vezető férfiak? Teljességgel nem, ezt bizonyára maga is beismeri. Szól és leczkértet tehát a tisztelt cikkiró kizárólag és csupán csakis a maga nevében, szerény cikkem is szóljon tehát kizárólag és csupán csak neki.

Jánosi Zoltán és ifj. Móricz Pál hazafias indítványait nem a vármegyei függetlenségi párt, hanem kizárólag a maguk nevében adták be és kivánták tárgyaltatni. Indítványt beadni pedig minden törvényhatósági bizottsági tagnak joga van, anélkül, hogy hozzá a pártelnökök és tekintélyes vezető férfiak beleegyezését kikérné. Joguk volt tehát nekik is és joga van a Független Hajduság tisztelt szerkesztőjének is. Az így beadott indítványt a függetlenségi párt tagjai aztán magukévá tehetik, vagy elvethetik, mert az ilyen dologban pártfegyelemnek helye nincs és nem is lehet. Maguk

az indítványozók más oldalról történt kezdeményezés folytán egyik indítványukra nézve paktumot kötöttek, a mihez szintén joguk volt, mert valamin az indítványt kizárólag a maguk nevében tették, a paktumot is kizárólag a maguk nevében kötötték. A függetlenségi párt tagjai tehát a paktumot is, mint nem pártkérdést, belátásuk szerint pártolhassák avagy ellenezheték, a mint tényleg történt is, mert én magam és Veszprémy István vármegyei függetlenségi pártelnök ellenezük a paktumot s fenntartottuk az indítványt, míg számos függetlenségi párti, s a mint vettem észre, a szoboszlóiak nagyobb része is lelkesen éljenezte a paktumot, s maga a Független Hajduság is a szerencsés paktumért, „amelylyel a helyes kivezető utat sikerült megtalálni“, ugyancsak megdicséri „a főispán elismerésre méltó tapintatát és a közgyűlés bölcseségét.“

A tett indítványok üdvös eredményét tekintve is, igazán csak helyeselnünk kell és nem elitelnünk benyújtásukat. Hiszen ezen indítványok kapcsán hozta meg közgyűlésünk azt a két szép határozatot, a melyek vármegyénknek egész Magyarország előtt dicsőségére és büszkeségére szolgálhatnak. Ezen határozatokat — fájda-

A szülőföld.

Irta: **Vértessy Gyula.**

Terrai Paliból, a szegény magyar fiúból világhírű festő lett. S most, hogy megfestette legnagyobb és legszebb képét, mintegy megcsömörödvé az ünnepeltetésektől, a kitüntetésektől, egyszerre csak vágyat érzett magában, hogy hazajöjjön az ő kis mátrai falucsájába.

Vágyat érzett, hogy még egyszer, talán utoljára háborítlanul, ismeretlenül beköbörölje azokat a helyeket, melyek mindegyikéhez gyermekkorának egy-egy zsenge, ifjúkorának egy-egy édes emléke köti.

Harminez éve nem volt idehaza. A külföldön lakott, ott termett számára a dicsőség, vagyon! S az igazat megvallva, szegény, koldus nemzete iránt való keserűséggel eltelve élt s dolgozott odakint, minden egyes újabb diadala után mintegy kárörömmel izengette haza:

— Én vagyok az, a ki nektek nem kellettem! Köztetek akár éhen is halhattam volna!

Hatalmas tehetségéhez még az elkese-redés és a sértett büszkeség is hozzájárult, hogy hamarosan megteremtse fényes kar-

rierjét! Majd megmutatom én nektek, ki vagyok én! Nem kellettem, kiűztetek, a markomba nyomtátok a koldusbotot? Majd keltek még, majd hívtok még? De engem nem láttok soha többé, utállak, gyűlöllek mindnyájatokat!

S ime mégis haza kellett jönnie! Nem tudott magának parancsolni! Persze csak úgy könnyedén nem juthatott ki falujába. Előbb tul kellett esnie az ünnepeltetéseken!

Valóságos kin volt ez reá nézve! S az ünnepeltetések közepette, nem is érzett semmi melegséget a szívében, semmi örömet a lelkében a fölött, hogy hazajöhetett, hogy idehaza van. Szinte idegenül érezte magát! Csak most, hogy megszökve a fővárosból, kimenekült ide, csak most lélegzik föl először jókedvűen, szabadon, s most érzi először, hogy mégis más ez a hazai levegő!

Mintha illatosabb, üdőbb, több erőt, több jókedvet adóbb lenne, mint az a levegő, a melyet rendszeresen szivni szokott.

Mikor megérkezett s leszállva a vonatról neki indult gyalogszerrel a faluba vivő, körülbelül két órást utnak, olyan könnyűnek, olyan frissnek és vidámnak érezte magát, mintha nem is viselne a vállán ötven kemény esztendőt, hanem mintha az a

fiatal kölyök ember lenne, a ki régen, régen a vakációk idején járt idehaza.

Most érzi először, hogy idehaza van! Most, hogy maga előtt látja a Mátra kék ormait s a Zagyva partjának virágos réteit.

S a kis falucska templomának hegyes, piros bádoggal bevont tornyát is látja már. Sőt az apró, fehér házikók néhány is ki-kandikált már a falut körülvevő, sűrű lombu, zöld fabástyák közül, melyek mintegy védőleg ölelik át a kis palóc falucska házait.

Megáll és néz a falu felé. A kis falu felé, ahol talán ma sem tudnak róla többet, mint akkor tudtak, mikor elindult innen, kezében egy vándorbottal, agyaban fényes, nagy tervekkel s szívében fájdalommal, elkeseredéssel.

Most hazajött! Fényes, nagy mult a háta mögött, csak az agyát, a szívet érezte minden dicsőség közepette is mindig kimondhatatlanul üresnek.

De itt, most mintha mégis megtalált volna valamit abból, amit elveszített, a mi után sejtelmesen vágyódott.

Az erdei ösvény két oldalán a fehér hancsu nyárfák, mintha tiszteletére kirendelt fehér gránátosok lennének; odébb még terébélyes tölgyek, mintha üdvözlésére nyugotognak tömött lombu hatalmas zöld kar-

lom — sem a vidéki, sem a fővárosi függetlenségi sajtó nem méltatta kellőképpen. Bezzeg, ha Kukutyinban itéli el tiz ember az obstrukciót s szavaz bizalmat a kormánynak, a kormányparti sajtó ugyancsak lármás dobpergés és trombitaharsogás közt emlékszik meg a nagyfontosságú eseményről, míg vármegyénknek hazafias két határozatát agyonhallgatták itt is, ott is; sőt egyik fővárosi függetlenségi hirlap éppen ferde világitásban emlékezett meg róla, bizonyára vidéki tudósítójának hamis információjára folytán.

Igen, a paktum folytán közgyűlésünk egyhangúlag hozta meg azon határozatát, melyben az önálló magyar hadsereg fölállítását kívánja, minden fenntartás nélkül és egyenesen azzal a megokolással, amelyet Jánosi Zoltán terjesztett elő, holott megelőzőleg igen sokan pártunk tagjai közül tulságos aggodalmukban még szótöbbséggel való keresztülvitelét is alig remélték. A másik hazafias határozat, a melylyel a kir. udvartartás költségeinek tervbe vett fölemelése ellen tiltakozott közgyűlésünk, még pedig ugyancsak impozáns szótöbbséggel, szintén a Jánosi Zoltán és ifj. Móricz Pál indítványa kapcsán és alapján hozatott meg. Ime tehát, na csak a szép eredményt tekintjük is, semmi okunk sincs meglecckéztetni az indítványozókat.

Még csak egyet! Kik azok a vezető férfiak, kiknek a tekintélyétől, súlyától és együttes eljárásától függ az ilyen nagy horderejű dolgok

nyugodt elintézése? Kik azok, a kiknek bölcs tanácsát eleve kellett volna kérnie az olyan tekintély és súly nélkül való embereknek, mint Jánosi Zoltán, debreczeni ev. ref. lelkész és ifj. Móricz Pál, vármegyei függetlenségi pártunk hivatalos közlönyének szerkesztője? Eleget töröm rajta fejemet, eleget kutatok és fürkészek utánuk; de sehol sem találok őket. Látom a multakban, miként szavaz bizalmat a független vármegye egymás után következő Tisza, Szapáry, Wekerle és Bánffy-kormánynak. Látom a vármegyei függetlenségi pártunk alakuló közgyűlését, melyen Szoboszlót csak Ádám János elvtársunk képviseli, s mely elnököt és jegyzőt választ. Ezzel aztán úgy látszik, be is töltötte a vármegyei függetlenségi párt is, mint ilyen, hivatását, mert azóta mélységesen hallgat s semmi életjelt nem ad magáról. Azokat a nagyteknélyű és nagysúlyu vezető férfiakat még Diogenes lámpásával sem lehetne fölfedezni, s azt hiszem, hogy csak a Független Hajduság merész fantáziájában élnek és szerepelnek, függetlenségi pártunknak ékes dicsőségére. Ha szives lesz nevüket közölni, nagyon le leszek magam is kötelezve, s bizonyára egész pártunk is, mert legalább tudni fogjuk: hol terem, ha nem is a kalács — de a tanács.

Becsüljük meg, kérem szeretettel, az ilyen súly és tekintély nélküli férfiakat, minők Jánosi Zoltán és ifj. Móricz Pál, s ne keserítsük el őket minden igaz ok nélkül ilyen idét-

len leczkézttetéssel. Vajha függetlenségi pártunk minél több hozzájuk hasonló súly és tekintély nélküli emberekkel dicsekedhetnék! Szivesen odaadnók értük cserében a sohasem látott és hallott nagyteknélyű és nagysúlyu vezető férfiakat. Tartsunk össze, értsük meg egymást és ha megértettük, becsüljük is meg! Ne leczkézttessük meg legbuzgóbb elvtársainkat, hanem inkább azokat, a kik a vármegyei közgyűléseken távollétükkel tündökölnék. Leczkézttessük meg azokat, kik pártunkból a közgyűlés második napján szépségesen otthon maradtak, nem törődve a még elintézésre váró fontos ügyekkel. Ugy rémlik nekem, mintha Szoboszló is egészen hiányzott volna; de én azért nem leczkézttetem meg derék szoboszlói elvtársainkat, mert nem akarok a Független Hajduság mesteriségébe elegyedni, hanem ujjal is csak azt mondom és hirdetem, a mit cikkem elején mondtam és hirdetem: **Becsüljük meg egymást!**

Hajdunánás, 1903. május 25.

Brassay Károly.

Magyar király — német nyelv.

(Széll Kálmán közjogi tudománya.)

Irta: **Kalmár Antal dr.**

Azt mondta Széll Kálmán, hogy a magyar király ezélszerüségi szempontokból teszi a magyar hadsereg magyar nyelvét — németté.

Fölmerül azonban a kérdés, hogy ki-

jaikat. A vizmosás oldalán pedig a buja növesü zöld fütengerből apró fehér gyöngyök gyanánt kandikálnak ki a gyöngyvirágok fehér fejecskéi; a napsugár, lemérselve forró hevét az erdő fainak lombjain keresztül, nyajasan szinte üdítő melegséggel ragyog be körülötte mindent. A föld, a levegő, az ég, mind oly kedves, olyan szelid, olyan ismerős, hogy egyszerre úgy érzi, mintha az a harmincz esztendő, a mióta itt mindezeket nem látta, észrevétlenül, nyomtalanul repült volna el felette.

Szeretne végighemperegni a fűvön, azután fölmászni a fákra és versenyt rik kangatni a rigókkal, meg együtt trillázni, az erdő bájos kis madárprimadonnáival.

Bolondos jókedve támad. Rekedtes hangján belekezd egy nótába. Régi, bájos meódiájú magyar nótába:

Messze jártam, máshol is volt jó dolgom
De a szivem csak azt mondja, jobb otthon.

Olyan furesán hangzik a nótázása az erdő csöndjében. Mintha nem is az ő hangja lenne. Persze rég énekelt ő! Talán akkor utoljára, mikor innen elkerült. Azóta se kedve, se ideje nem volt rá! Először a nyomoruság kezdte felöltni a kedélyét, a harc a minden napiért, azután meg az olthatatlan művészi becsvágy, mely kergette, üzte őt szakadatlanul egyik munkától a másikhoz.

S az örökös elégedetlenség, az igazi nagy művésznek szigorú önkritikája, a mely sohasem találja meg az egyik alkotásában

sem azt, a mit bele akart tenni. Mindenki dicsérte a dolgait, csak ő nem volt megelégedve. Néki kis hija volt, hogy össze nem tépte a mindenki által dicsért vásznakat. Most idehaza, az ismerős uton bandukolva úgy gondol vissza erre a minden fénye mellett is nehéz, gyötrelmes multra, mint mikor valaki nehéz, gyöttrő álomból napfényes, vidám reggelre ébred.

Mintha egyszerre kiszállt volna a lelkéből művészetének minden kellemetlen emléke s agyonzaklatott idegrendszerre itt végre megtalálta volna a nyugalmas boldogságot, a megpihenést.

Azután egyszerre csak, hirtelenül, váratlanul szürkén, szomoruan egy más hangulat ereszkedik le a lelkére, fatyolt, ködöt borítva annak verőfényes képére.

Eszébe jut ifjúságának egy csomó elmellőzött gyönyörűsége. Hiszen ő voltaképpen nem is volt soha igazán fiatal! A munka láza fölemészteite ifjúságát, tanult és dolgozott már akkor is, mikor mások még csak szeretnek.

Elrepültek ifju évei, a másoknak rózsás, vidám tavaszok, édes, bolondos szerelmek emlékei nélkül! — Félt a szerelemtől, hogy elrabolja az idejét a művésztől. Regénye sohasem volt a szerelem terén, még csak novelláskája sem. Sem a szerelem, se a családi élet gyönyöreiből nem vette ki a részét.

A művészi alkotások semmiknek tűnnek most föl előtte s csak a sivár, meddő, üres napokra és évekre gondol.

A tavasz örökre elmúlt, fekete hajára ráhullott a tél hava; egykor rózsás arca tele van szántva a küzdelmek barádaival s nincs egy napfényes emléke a multból!

Mennyivel szebb életet élhetett volna, ha idehaza maradt volna! Egyszerű, tiszta, boldog életet. Eszébe jut Horátius egy verse: *Beatus ille...*! Tovább nem tudja a szövegét, de a vers hangulata ott zsong a lelkében.

Miért is nem maradt idehaza? A régi kis fehér házban milyen boldog lehetett volna? Szerető feleség, szerető család vette volna körül a lelkével mindennap fűrdhetett volna a szabad természet minden gyönyörűségében. Ez lett volna az igazi élet, az igazi boldogság!

De elhegyta hűtlen szülőföldjét! Rá se gondolt harmincz hosszú év óta! S ebben a perczben úgy érzi, mintha a legszörnyűbb bünt követte volna el az ellen a föld ellen, mely a boldogságot, tiszta gyönyörűséget kínált neki.

Bünt, melyért bocsánatot kell kérni! S térde akaratlanul is megrogyik, letérdepel a földre s bünbanólag megcsókolja az anyaföld pázsitját.

S mig szelid kék szeméből leperegnek a könyvek hófehér szakállára, minden szomorúsága mellett is úgy érzi, mintha zaklatott lelkét valami csöndes, fájdalmában is kiengesztelő, megnyugtató, szelid hangulat varázsa fonná át.

nek czélszerű az: az osztráknak, vagy az osztrák császárnak — a magyarnak, vagy a magyar királynak? És a mi az osztráknak, és az osztrák császárnak czélszerű — az egyuttal czélszerű-e a magyarnak és a magyar királynak is?

Hogy a német nyelv kinek czélszerű: az osztráknak-e, vagy a magyarnak: ezt az utolsó kanászbojtár is megmondja Magyarországon, ehhez nem kell Széll Kálmannak tizenkét iskolás esze. Ámde mióta árulják az osztrák czélszerűséget — a magyar közjoggal egy gyékényen?

Mióta és miért árulja azt épen Széll Kálmán, mikor itt első sorban nem a czélszerűségről, hanem a jogról van szó, arról t. i. hogy van-e joga a magyar királynak, a magyar nemzettől kapott magyar katonai felségjogai alapján a magyar hadsereg nyelvét németté tenni?

Van-e joga, vagy nincs: ez a kérdések kérdése.

Mert czélszerűségről csak akkor lehet beszélni, amikor már előbb meg van a jog. A jogomon belül intézhetek akármit czélszerűen, de a jog hiányában, a jogon kívül egyáltalában nem intézhetek sem czélszerűen, sem czélszerűtlenül.

Széll Kálmánnak azonban erre az a logikája, hogy ott van a törvény, annak 11. §-ában a három katonai felségjog, — ezt a magyar nemzet adta 1867-ben a saját királynak, tehát ezen katonai felségjogok birtokában intézhetik a király czélszerűségi szempontokból akképen, hogy német legyen a magyar hadsereg magyar nyelve.

Ez mondom Széll Kálmánnak csak a logikája, de dicséretére legyen mondván, hogy sem ő, sem más (Beicsicsen és Andrásyn kívül) a magyar országgyűlésen még egész mereven nem mondotta, hogy erre az istentelenségre joga van a magyar királynak. Nem, ezt ilyen formában még Széll Kálmán sem szalajtotta ki a száján.

Hanem kertelik a dolgot: emlegetnek közösseget, emlegetnek egységet, emlegetnek czélszerűséget, emlegetik a kiegészítő hadsereget, fúvel-fával érvelnek, izzadnak és kintódnak, de azt a merev közjogi formulát még sem szögezik ki a magyar országgyűlés ajtajára, hogy a magyar királynak kétségtelen joga volna a magyar nemzettől kapott alkotmányos katonai felségjogai alapján a magyar hadseregnek a magyar nyelvét — németté tenni. Ettől a rettentő közjogi sülyedéstől még talán Münnich Aurél is tartózkodik.

Már pedig a magyar hadsereg nagy közjogi kérdése tisztán és egyes-egyedül csak ezen fordul meg. Ezen — és semmi más. Minden más katonai kérdés csak lappália, csak tizedrangú kérdés ennek az egyetlenegy kérdésnek a fontosságához képest.

A közjogi kérdést tehát úgy formulázhatjuk meg, hogy a magyar katonai felségjogok tartalmazhatják-e a nemzeti nyelvet akképen, hogy avval a magyar király kényekedve szerint rendelkezessék?

Hogy a nemzeti nyelv a nemzetnek ugy egészben, mint egyes részeiben elidegeníthetetlen, senkire — még magára a királyra se — át nem származtatható joga, közjogunk szerint királyi felségjogot soha nem képezett, s így a magyar nemzeti nyelvet a magyar király katonai felségjogai sem tartalmazhatják: azt közjogi, történeti, közjoglogikai és tudományos törvénytudományi érvekkel és okokkal megczáfolyhatatlanul be lehet bizonyítani.

Itt most mi röviden csak a közjogi érvekkel foglalkozunk s fölállítjuk a következő tételt: Hogy a nemzeti nyelvvel való rendelkezés tekintetében a királynak olyan jogai lennének, amelyek őt akképen illetnék

meg, hogy azt az állam bármely organizmusában, s így a magyar hadseregben is, akár egészben, akár részben eltörölhetné, vagy (1844 előtt a latinon kívül) más nyelvvé helyettesíthette volna, vagyis, hogy a magyar nemzeti nyelv valaha is királyi felségjogot képezett volna: azt Szent Istvántól kezdve, egész le a mai napig egyetlenegy törvénytörvénnyel sem lehet bizonyítani. De még közjogi szokással sem, olyannal t. i., amely Werbőczy Tripartituma szerint: a bona, antiqua és approbata consuetudo törvényes kellékeinek felelhetne meg.

Ellenben, hogy a nemzeti nyelv kizárólagosan csak nemzeti jogot képez, tehát sohasem felségjogot: azt régebb- és újabbkori törvényeink nagy száma bizonyítja. Csak szemelvényül hozom föl, hogy az 1830: VIII., az 1832/36-iki törvényekben, az 1840: VI. t.-cz., az 1844: II., az 1868: XLIV. t.-cikkelyben mindenütt ki van mondva az, hogy a magyar állam nyelve a nemzeti magyar nyelv. S minthogy az 1844: II. t.-cikkelynek a helytartótanácsra vonatkozó intézkedései jelenleg egész összességükben — tehát a nemzeti nyelvet sem véve ki — a kormányzati ágakat felölölő miniszteriumokra, vagyis az összes végrehajtó hatalomra alkalmaztatnak: következésképen a nemzeti nyelv az államhatalom semminemű ágazatában, kormányzatában, tehát a hadsereg szervezete tekintetében sem lehet felségjog. Azonban mélyen elszomorító, de egyuttal a szívek-dühre is fakasztó dolog magában véve már az is, hogy egy szabad országnak a nemzeti nyelvére vonatkozó jogoknál különbséget kell tenni a királyi felségjogok — és a nemzeti jogok között — s bizonyítani kelljen azt, hogy a nemzeti nyelv a nemzetnek elidegeníthetetlen joga lévén: az Magyarországon a magyar királyi felségjogait nem képezheti, mert ha a törvény, vagy közjogi szokásnál fogva ezt képezne: a magyar királytól félni lehetne, hogy nem élne nyelvében a nemzet.

Nemzeti nyelvünkre vonatkozó idézett közjogi törvényeink magát a királyt is kötelezik. Minthogy pedig a magyar hadsereg az állam végrehajtó hatalma körébe tartozik; s minthogy a végrehajtó hatalmat az 1791: XII. t.-cikkely második bekezdése értelmében a király is csak a törvények értelmében gyakorolhatja, amikor világosan rendel: „Executiva autem potestas non nisi in sensu legum per Regiam Nostram Majestatem exercebitur” — ennél fogva még azon esetben is, ha a nemzeti nyelvnek a hadseregére vonatkozó része a szervezeti és vezényelt katonai felségjogok köréhez tartoznék: a királynak még ezen esetben sem volna joga a magyar hadsereg magyar nyelvét — németté tenni.

Nem volna joga, mert az 1867: XII. t.-cz. 11. § a a következőket rendel: „Ő felségének a hadügy körébe tartozó alkotmányos fejedelmi jogai folytan mindaz, ami az egész hadseregnek, és így a magyar hadseregnek is, mint az összes hadsereg kiegészítő részének egységes vezérletére, vezényletére és belserveszeteire vonatkozik, Ő felsége által intézendőnek ismertetik el.”

A király tehát „de jure” intézhetik a magyar hadsereg szervezete tekintetében a saját legjobb belátása szerint.

És minél fogva intézhetik?

A törvény által engedélyezett katonai felségjogainál fogva intézhetik.

És milyennek kell lenni ezeknek a felségjogoknak? Alkotmányosnak, vagy abszoltnak? Magyarnak — vagy németnek?

Benne van a törvényben: „expressis verbis”: alkotmányosnak — és magyarnak.

De ha nem is volna világosan benne az alkotmányos és magyar szó a törvény szövegében: nincs felségjog a magyar köz-

jogban, még a nemzeti jogokkal nem konkurráló, nem befolyásolható, nem ellenőrizhető és nem korlátozható felségjogokat sem véve ki, mely az a kormány sánczain kívül állana. Itt a törvény azonban még külön is hangsúlyozza, hogy azoknak a katonai felségjogoknak alkotmányosnak kell lenni.

És a felségjog mikor alkotmányos?

Akkor talán, ha német?

Tegye bolonddá Széll Kálmán az öregapját, de ne bennünket magyarokat.

Akkor alkotmányos, ha azoknak gyakorlása a nemzeti jogok épségben és tisztelgetben tartásával megegyeztetetők.

Ámde a katonai felségjogoknak a gyakorlása megegyeztetetendő-e közjogilag a nemzeti jogok épségben való tartásával akkor, amikor az idézett s a nemzeti nyelvre vonatkozó világos törvények daczára a király az államszervezetnek épen csak azon részében nem tartja épségben a nemzeti jogokat, ahol a nemzeti jogokkal nem konkurráló katonai felségjogi intézkedések gyakoroltatnak? Nem egyeztetetők, mert a nemzeti nyelvre vonatkozó közjogi törvényeknek és nemzeti jogoknak épségben tartása — magát a királyt is kötelezik.

Ezt a magyar közjogi törvényekből eredő és megczáfolyhatatlan tételt meg is lehet fordítani akképen, hogy a magyar közjog szerint — világos törvény hiányában — lehet-e alkotmányos magyar fejedelmi jog az, mely a magyar nemzeti állam egy fontos kormányzati ágát németté teszi?

Nincs közjogász Magyarországon, aki erre — lelkiismerettel — igennel felelhetne, s így bátran ki mondható az eredmény, hogy a magyar hadseregnek német nyelve a magyar királynak nem alkotmányos, törvénybe iktatott magyar felségjogai, hanem az osztrák császárnak (a mi törvényünkben hiányzó) legridegebb abszolút császári jogán alapszik.

Tisztán ezen — és semmi más!

A magyar nemzeti állam és közjog szempontjából valami veszett dolog van abban, hogy a magyar állam összes közjogi organizmusában érvényesülhetnek a nemzeti nyelvre vonatkozó nemzeti jogok: de mi helyest a már a magyar király magyar katonai felségjogairól van szó, ott a nemzeti nyelv legott negligálható, alterálható, ignorálható, fumigálható, nullifikálható (és még isten tudja — hányféle latin szó!) . . . a magyar király által!

Mi gyönyörűsége lehet a magyar nemzetnek az ő tőle származó királyi felségjogokban, ha a király katonai felségjogaival németté teheti fiainkat a magyar hadseregben? Sose lásson inkább a nemzet magyar királyi katonai felségjogot, ha csak ilyen szentségtelen közjogi doktrinák alapján láthat.

Üzenet.

Csak rajta, rajta! Tépjétek a lelkünk, Ne hallgassátok, ha kér a magyar! Csak rajta, rajta! Korbácsot a kézbe, Suhintsatok a nyakunk közé vele — Igy lesz miénk a végső diadal!! Csak rajta, rajta! Még alszik a nemzet . . . Korbácsoljátok vakmerően talpra, Hogy feltámadjon véres zivatarja!!

Csak rajta, rajta! . . . Én már tűzbe látom Kossuth s Rákóczi fölkelő hadát . . . Most nincs labancz. Oh végre valahára Kurucz mindenki s Kossuth katonája, Két szent nevével járja a csatát. Csak rajta, rajta! Van egy Messiásunk, Kibe Rákóczi s Kossuth ielke szállott — És meghódítjuk az egész világot!!

Gyökössy Endre.

NAPI HIREK.

A piaczi helypénz jövedelme.

Minden vidéki városnak egyik főjövödelem forrását képezi a piaczi helypénz bevétele. — Száz-százötven ezer korona jövedelmet huznak ebből a városok, egyedül Debreczen van e téren hátra. Évenként alig 20—25 ezer korona bevétele van ebből Debreczen városának. Fel is tűnt ez már és úgy a költségvetés, mint a zárszámadások tárgyalásánál ez a csekély jövedelem és a közgyűléseken több ízben szóvá is tették. Könnyen érthető és megmagyarázható oka van ennek. A helybeli árusok a város régi szabályrendelete szerint 10 korona helypénzt fizetnek évenként. A vidéki árusok elenyésző csekély számban árulnak a helybeliekhez képest, úgy hogy pl. legutóbbi héten egy összeszámlálás alkalmával kitűnt, hogy helybeli árus 370 volt a piacon, vidéki pedig 62. — A vidéki árusok naponként megfizetik a helypénz árát, de az elenyésző kis összeget tesz ki. A helybeliek évenként 10 koronát fizetnek, miből egy napra számítva egy-egy árus után midőssze 28 tized fillér esik. Tekintetbe kell még azt is venni, hogy az az évi 10 korona helypénz nem igen könnyen hajtható be. Nehezebbre esik annak a szegény kofának egyszerre 10 koronát kifizetni, ha pedig megvonják tőle az árulási engedélyt, az esetben megfosztják úgy őt, mint családját a megélhetési forrástól, a biztos keresettől. Ez az oka annak, hogy a piaczi helypénzből olyan csekély jövedelme van a városnak. Egy város háztartásában főelv, hogy a város jövedelmét a polgárság nagyobb megterhelése nélkül és annak rovására fokozzák. Debreczen városára pedig, amely a pótdadó özönében uszik, nagyon is felfér a jövedelmek fokozása, gyarapítása. Ebből a szempontból csak a legnagyobb elismeréssel fogadjuk Roncsik Lajos főszámvevőnek a piaczi helypénz jövedelmének gyarapítására célzó üdvös javaslatát. A főszámvevő javaslata szerint az évi helypénzt eltörölnék. Ehelyett behoznák azt, hogy a helybeliek is naponként fizetnék a helypénzt és pedig mindegyik árus 6 fillért. — Ez a terv, helyesebben ennek a tervnek keresztülvitele minden tekintetben előnyös lenne úgy a városra, mint az árusokra. A városra nézve annyiban lenne előnyösebb, hogy a városnak a piaczi helypénzből befolyó jövedelme mintegy 100—120 ezer koronával emelkednék, úgy hogy míg most 25—30 ezer korona a jövedelem, ez esetben 130—150 ezer kor. bevétele lenne, más részt pedig ez a javaslat az árusokra nézve lenne kedvezőbb, mert naponként lefizetnék a 6 fillér hely-

pénzt, amit észre sem vennének és nem is hiányoznának nekik, nem kellene gondoskodniok, honnan vegyenek 10 koronát, melyet egy összegben nehéz szívvvel fizetnek meg. A főszámvevő javaslata tehát mindkét félre haszonnal járna és épen azért a legnagyobb melegséggel fogadjuk és pártoljuk azt és hisszük, hogy az illetékes körök, a hová ez a javaslat tárgyalás végett kerül, szintén befogják látni ennek előnyeit és magukévá teszik azt.

Zárszámadás a jog- és pénzügyi bizottságban

Debreczen 1903. évi zárszámadását a jövő hét folyamán, valószínűleg szerdán veszi elbírálás alá a jog- és pénzügyi-bizottság, a mely Vecsey Imre elnöklésével fog ülést tartani. A zárszámadás egyes példányait már kézhez kapták a bizottság tagjai.

A világitási hálózat fejlesztése.

Debreczen világitási vállalatának bizottsága még a múlt évben elhatározta, hogy a város világitási hálózatát Debreczen nyugoti részén is fejleszteni fogja. A határozat alapján a légszeszgyár igazgatósága a város nyugoti részén végigvonuló hatalmas főcső lerakásának munkálatát rendelte el. A főcső a gázgyártól kiindulva az új allomás sinei alatt fog elhaladni az Ispotály lapon keresztül a Széchenyi-utczai vásártéren át a Széchenyi-utczai kertek elejéig fog húzódni. Nehéz munka lesz a vasuti sinek alatti elvezetés. Az új főcső a város nyugoti részének világitási viszonyain nagyot fog lendíteni. Világitva lesz a Széchenyi-utczai piacz s a népes Széchenyi-kert eleje. A munkálatok — mivel jeleztük nagy nehezségekkel járnak — csak június végével fognak befejezést nyerni.

Lemondás a tiszti rangról.

A honvédelemügyi miniszter elfogadta a Mórász Sándor 3 ik gyalogezredbeli tartalékos hadnagynak tiszti rangjáról való lemondását.

Vizsgálati hangverseny.

Ehrlich József ösmert jeles zenetanár növendékei haladásának bemutatása végett folyó hó 30-án szombaton d. u. 5 órakor az „A r a n y B i k a” disztermében vizsgálati hangversenyt rendez, melyre a közönséget belépő jegyül szolgáló meghívón hivta meg. Nem szükséges, hogy ezt a hangversenyt hangzatos szavakkal előre dicsérjük, a ki a műsort megnézi, az úgy is tisztában lesz a hangverseny magas színvonalával. A műsor a következő:

1. Heller P. 5. mű. Megnyitó. Előadják: Balogh Margitka I. hegedű Laczi II. h. Gábor zongora kísérettel. 2. Kron. L. 88. mű. 7. sz. Abránd. Hegedűn előadja: Czeglédy Béla I. éves. 3. L. Beethoven Románca G. dur. Zongorán előadja: Kálnay Iluska I. éves. 4. Kron L. 88. mű 22. szám. Abránd. Hegedűn előadja: Gyürky Sándor I. éves. 5. C. Blom Ritornell 6 mű. Hegedűn előadja: Balogh Laczi I. éves. 6. Kron L. 89. mű 3. sz. Abránd. Hegedűn előadja: Kandel Imre I. éves. 7. Haydn J. magyar Rondó. Zongorán előadja: Balogh Gábor I. éves. 8. Bloch J. 21. mű első magyar Abránd. Hegedűn előadja: Balogh Margitka II. éves. 9. Rieding O. 4. mű 2. sz. magyar Abránd. Kék szemednek ragyogása. Hegedűn előadja:

Simonovits Andor II. éves. 10. Misler P. 80. mű madár csicsergő. Zongorán előadja: Fülöp Etta kisasszony I. éves. 11. Dancla K. 89. mű Air varie. Hegedűn előadja: Mády László II. éves. 12. Rieding O. 4. mű 1. sz. magyar Abránd. Hegedűn előadja: Parizer Gizella kisasszony II. éves. 13. Mihályi Ignác Cserebogár, sarga cserebogár. Abránd. Zongorán előadja: Halmágyi László IV. éves. 14. Bloch J. 25 mű második magyar abránd. Hegedűn előadja: Mandel András II. éves. 15. Verdi—Singellée H. 94 mű. Trobadur Árpád. Hegedűn előadja: Vásári Andras III. éves. 16. Liszt F. II. Rhapsodie Hongroise. Zongorán előadja: Korniss Géza III. éves. 17. Beriot 47 mű 4 sz. Boleró. Hegedűn előadja: Vásáry István III. éves. 18. Mayerbeer Koronázási induló Proféta operából. Zongorán 4 kézre. Előadják: Fülöp Blanka és Etta kisasszonyok. 19. Magyar népdalok. Előadják: Vásári Istvan I. h. Máday Laczi II. h. Vásári András mély h. és Vásári József gordonka.

A kik még meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak, forduljanak Ehrlich József tanárhoz (Burgondia u. 9. sz.) A hangversenyre felhívjuk a közönség figyelmét.

Az ohati iskolák bezárása.

A külső- és belső Ohaton most ért véget a tanév s tegnap bezártak az iskolák. Ezt megelőzőleg megtartotték az évszázó vizsgákat, a melyek nagyon szép eredménnyel végződtek. A vizsgákon jelen voltak Oláh Károly közművelődési tanácsos, Kovács János ev. ref. népiskolai felügyelő, Szabó József róm. kath. plébános és Farkas Albert községi iskolai gondnok. — Az iskolákat szeptember hónap 1-én nyitják meg újból, addig pedig mind a két pusztán nyitva lesznek a menházak.

Mikor lesz a városi közgyűlés.

Debreczen törvényhatósági bizottsága legközelebbi közgyűlését jövő, június hóban tartja meg. A közgyűlés napját végleg még nem állapították meg, de eddigi terv szerint június hó 9-én lesz.

Köszönetnyilvánítás.

Márk Endre collegiumi ügyész ur b. e. neje emlékére, a Nőegyleti árvaház részére 100 koronát adományozott, mely kegyes adományért az egylet nevében halás köszönetet mondok. Debreczen, 1903 máj. 27. Szücs Kálmán nőegyl. pénzt.

A pünkösdi vásár.

A ker. és iparkamara székházában rendezett pünkösdi vásár és kiállítás nagy látogatottságnak örvend. A látogatók mindegyike vásárol, úgy hogy ma és tegnap az áruk legnagyobb részét, különösen az agyag ipar gyártmányokat és a majolika utanzatokat nagy részben megvásárelták. A kereslet ezekből az árucikkekből oly nagy, hogy azok, kik nem kaptak, tömeges megrendeléseket eszközöltek.

Betörők a Hatvan-utcza kertben.

A hatvan-utcza szőlőskert gyakran kap kellemetlen vendégeket. Hétfőn éjjel is egy rosszul felszerelt betörő banda akart nagyobb szabású betörést rendezni, de a betöréshez szükséges tárgyak tökéletlensége miatt csak Széll István ev. ref. egyház kántorának pajtáját sikerült feltörniök, melyből több értékes tárgyat elszállítottak. A csendőrök a betörőket keresik.

Köszönetnyilvánítás.

A debreczeni ügyvédi kamara elnöke Márk Endre ur feledhetlen emlékü kedves neje emléke iránt való kegyeletes érzelme folytán a többi jótékony intézetek között nem feledkezett meg a városunkban felállítandó siketnéma iskoláról sem s annak alapja javára kezeimhez 100 azaz száz koronát juttatott, mely nemeslelkü adományáért fogadja az ügy érdekében nyilvánított hálás köszönetemet. Oláh Károly tanácsnok.

A nőipariskola majálisa.

Bizonyos, hogy a nőipariskola majálisa a város egyik legszebb, legsikerültebb majálisa szokott lenni. A tegnapi esteli majális csöppel sem maradt mögötte a nőipariskola eddigi mulatságainak. Igazán ritkán láthatni együtt oly szép, előkelő társaságot, mint a milyen a tegnapi mulatságon volt. A város színe java, legszebb leányai mind ott volt. A táncz — a tombola játék miatt — kissé későn kezdődött. Magyariek húzták a szebbnél-szebb talp alá valókat a megszokott művésziességgel. Volt is jókedv, melynek csak a késő reggeli óra vetett véget.

A Csapó utcái átjáró világítása.

A színházi kertben, a Csapó utcára vezető átjáró egyik fontos közlekedési pontját képezi a városnak. És csodálatos, habár az átjáró kapunál ott diszeleg a gázlámpa, nyári esteken a sötét átjáró nincs világítva. Mint értesülünk, ennek oka az, hogy átjáró lámpának gázvezetéke a színházi vezetékkel áll kapcsolatban és miután a színházi gázóra nyáron át zárva van, nem lehetett ezt a lámpát felgyújtani. Ezen a bajon, mint hírlík segítenek, mert az átjáró lámpa vezetéket az utcái lámpához kapcsolják, hogy a világítást eszközölhessék. Kívánatos lenne, hogy ez ne csak terv maradjon és mielőbb megvalósuljon.

Esküvő.

Grausz Sámuel gazdálkodó ma délután 5 órakor esküszik örök hűséget Erber Margitnak, özv. Erber Vilmosné leányának. Az esküvő a menyasszony édesanyjának Simonyi-uti kertjében lesz.

Érdekes nyilatkozat.

Általában az a felfogás van az emberek között elterjedve, hogy „bizonyos esetekben” hallgatni szokás. Ugy látszik, hogy a haladó idő ezt a szokást is elfogja tüntetni és a jövőben az összes ily ügyeket a hírlapi nyílt-tér általánosan kedvelt formái közt fogják elintézni. Legalább erre enged következtetni az a nyilatkozat, melyet a M.-ban olvastunk és a mely így hangzik:

A hazai lapokban felmerült különféle téves és álhírekkel szemben anyai kötelességem kijelenteni, hogy kiskorú leányom Rudics Juliska rövid szoknyasságát, tapasztalatlan naivitását és regényes hajlamait — férfiuhoz nem illő módon — fölhasználtak ugyan arra nézve, hogy leányomat a szülői háztól megszöktessék és tekintélyes hozományát kézhöz kaparintsák: de az isteni gondviselés különös rendelkezése leányomat int a k t állapotban mégis csakhamar szülei-nek a karjába vezette vissza.

Zenta, 1903. május 25 én.

Előbb özv. Rudics Imréné most férj. Milacski Lajosné.

Csolnak az óceán hátán.

A szecsesszió korát éljük abban a tekintetben is, hogy hogyan nyilvánul meg a

férfi bátorság. Ma már egészen különös módjai vannak annak, hogy az ember megmutassa; hogy nem anyámasszony katonája. Nem az ócska metódus szerint bizonyul be hősnek a hős. Régen az volt tudniillik a divat, hogy kisuhaut a hős kezében a hüvelyből a kard s nekiment egy másik kardnak. Vagy a kelevéz, vagy a kopja, vagy a hajítógerely, vagy a dárda volt a vitézi próba eszköze, de mindig egy másik fegyver elleneben. Ember ember ellen, fegyver fegyver ellen. Ma az efféle már nem imponál. Viaskodás a csatamezőn átalakult sakkjátékké, a páros viaskodások pedig elközöségesedtek. A hős tehát valami emberfeletti ellenséget keres ki magának. Valami istenkisértésben bizonyítja be azt, hogy ember. Az tudniillik, aki eljuthat odáig, hogy bizonyíthat. A többség belebukik a próbába és pedig olyanformán, hogy az élete is odapusztlul. Ilyes istenkisértésről irtunk tegnapi. Ez a páris-madriai automobil-verseny volt, amelynek már egész csomó halottja van. Ezek az emberek annak a rettenetes gyorsaságnak az áldozatai, amely felett egy még mostanáig primitív szerkezeten ülve nem lehet ur az ember. S áldozatai vannak a légnak. Az a repülőgép-feltaláló például, aki nemrégiben Párisban lezuhant. S a viznek, a víz óriás tömegének, például azok az eszeveszettek, akik nekimentek a Niagarának. Valami ilyes martiromságra készül egy Disenbraun nevezetű tengerész, aki — mint egy bostoni telegramm mondja — az ottani kikötőből tegnap elindult egy csolnakon Európa felé. Nekivágott az óceánnak. Mi lesz azzal a lélekvesztővel a rengeteg víz hátán . . .

Márk Endréné temetése.

Márk Endre ügyvédi kamarai elnök ne-jét ma délelőtt temették el a közönség óriási részvétele mellett. A gyászháznál egyetlen egy halotti ének hangzott el. Egyszerű két fogatu gyászkocsin, egyszerű koporsóban vitték örök nyughelyére. A koporsón egyetlen koszoru volt. Temetőig kálvini puritanizmus szerint — ahogy a régi szigorú reformátusok temetkeztek — nem volt ének. Csak a Hatvan-utcái temetőben a daley-let és a diákok én ekettek egy-egy gyászdalt. A nyitott sir előtt Eröss Lajos gyönyörű imával bucsuztatta el a sokat szenvedett jó szívé urnót szeretteitől és tisztelőitől.

A skót asszony csókja.

Az angol udvarnak most némi fej-tőrest okoz az angol király skótország utazása. Edvárd király ugyanis Edinburgba utazik a napokban; ennek az utazásnak nem a politikai kényessége miatt török most a fejüket az angol udvarnál. Egy ősrégi népszokás szerint Edinburg valamennyi leányai akik ebben a hónapban kerülnek főkötő alá, mindannyiszor megcsókolhatják az angol királyt, valahányszor Edinburg utcáin gyalog megjelenik. Az edinburgiak már össze is allítottak a májusban férjhez ment leányok névsorát. Május tizenkettődikéig kétszáznál több fiatal leányt vezettek oltárhoz Edinburgban s feltételezhető, hogy ezek a fiatal asszonyok nem fogják elmulasztani a kedvező alkalmat! Régi angol feljegyzések szerint egyik angol királyt, aki Edinburgba látogatót egyszer, folyton csókolták a fiatal asszonyok az utcán. Akkori rossz nyelvek szerint ez a király nem is ült kocsira Edinburg utcáin. Kérdés, vajjon Edvárd király kocsin hajtja-e végig, vagy enged a régi népszokásnak s megizleli az edinburgi menyecskek csókjait?

Lázadás az adószedés miatt.

Szerdahely, dunántuli községben szombaton reggel zendülés tört ki az adószedés miatt. A lakosság megostromolta a község-házat. Az előjáróság ugyanis a községi adót és a megyei pótdót ez év első negyedére végrghajtás utját akarta beszédni. A lakosság ugyanis még az ex-lex állapot nem fizetett adót, Minthogy pedig a község pénztára annyira kiürült, hogy még a leg-szükségesebb tartozásokat sem tudta fedezni, a község előjáróság végrehajtást rendelt el. Tehát a végrehatás megkezdődött. Alig jutottak azonban el az első pár hazhoz, a lakosság botokkal főfegyverkezve vonult a község-házára, ahol a végrehajtás beszüntetését és a más foganatosított végrehajtásokról felvett jkönyvet megsemmisítését követelték. A községi jegyző iparkodott megmagyarázni a népnek, hogy a községi adót nem az országgyűlés, hanem a képviselőtestület szavazza meg s annak a beszéde jogos. A nép nem tagított s agyonveréssel fenyegette a község-házán szorult előjáróságot. Harsányi Ferencz községi bíró, hogy némi időt nyerjen, a végrehajtásokat beszüntette s ezalatt értesítették a csendőrséget, amely éppen akkor érkezett meg, amikor a tömeg már erőszakkal akart behatolni a hivatalos helyiségbe, hogy a végrehajtási iratokat megsemmisítse. A csendőrök tapintatos fellépésére a tömeg nagy nehezen szétszözlött ugyan, de a veszedelem elkerülése végett az adóbehajtást be kellett szüntetni, a miről az előjáróság jelentést tett a szolgabírósnak.

Merénylet a magyar czimer ellen.

Megbotránkoztató esetről értesít bennünket nagybecskereki tudósítónk. Az ottani közös gyalogezred kaszárnyájában súlyos inzultus esett a magyar czimeren. A kaszárnya udvarán levő kantinnak ugyanis dohány-elárúsi engedelnye is van s természetszerűen a trafikhelyiségen ki kell tüzni a magyar czimert. Ezt a magyar czimert s a magyar föliratot a kaszárnyában levakarták a tábláról, a táblát pedig össze-vissza hor-pasztották, mert — amint a kaszárnyában mondják — a közös kaszárnyában nincs helye sem a magyar czimernek, sem a magyar fölírásnak. A merénylet városzerte nagy megbotránkozást keltett. Hogy az eset megtorlás nélkül marad, az a mi viszonyaink mellett szinte természetes.

Szerencsétlenül járt orvos.

Szerencséről jelentik a következőket: Dr. Paczauer Félix orvosnak a napokban műtétet kellett végeznie egyik betegjén, aki az orvos szanatóriumában kezelte magát. Az orvos felső ajkán gyógyulófélben levő seb-hely viszketni kezdett és dr. Paczauer tisztán kézzel önkéntelenül a sebhez nyúlt. Másnap az orvos a vérmérgezés tüneteit vette észre ajkán, s hogy a mérgezés terjedését megakadályozza, több helyre vágást ejtett magán. Mindez nem használt s a harmadnapra összehívott kartársak elrendelték, hogy e beteget a budapesti klinikára vigyék föl. Dr. Peczauert tegnap hozták fel a fővárosba. Állapotában nem állott be javulás, de az orvosok biznak benne, hogy megmenthetik kartársukat.

Meggyilkolt szocialista agitátor.

Nagyváradról írják: Hulbert Demeter szocialista agitátort Tenke községben halva találták. Este a sötétben kötelet dobtak a nyakába és megfojtották. Valószínűleg a bíróválasztás miatt bosszúból gyilkoltak meg. A vizsgálat folyik.

A kereskedelmi miniszter a tüdővész ellen.

Láng Lajos kereskedelmi miniszter az ország összes posta és táviráda hivatalaihoz veres plakátokat küldött szét, melyben a közönséget arra szólítja fel, hogy csak a köpedénybe köpjön. Egyben a tisztviselőknek is szigorúan elrendeli, hogy a tisztaságra szigorúan ügyeljenek és a hivatalvezető gondoskodik arról is, hogy a köpő-edényekben allandóan tiszta víz legyen. A tisztviselőknek eltiltja a miniszter, hogy a bélyegeket nyelvükkel nedvesítsék meg és hogy kezelés közben ujjukat ajkukhoz tegyék abból a célból, hogy azt megnedvezzék, mert ezzel önmagukat, vagy a leveleket megfertőztethetik. Rendeletét azzal fejezi be a miniszter, hogy elvárja a tisztviselőktől, hogy mindenki önmagára és a közönségre ügyelve, segít meggátolni e pusztító betegség terjedését.

Az Isten.

Különös kalandja volt a napokban a Lodzból induló gyorsvonatnak néhány állomással Varsó előtt. A sinek között hajadonfővel egy alak térdelt. A vonatvezető még idején észrevette és az óriási sebességgel rohanó vonatot megállította. Mikor megkérdezték a parasztot, hogy mivéből térdelt a vonat előtt, azt felelte, hogy mivel a gyorsvonat azon az állomáson nem áll meg, imádkozott az Istenhez, hogy bár állana meg a vonat. És Isten meghallgatta könyörgését.

Köszönet.

Dr. Márk Endre ügyvéd ur boldogult neje emlékére evang. árvák felruházására 50 koronát küldött egyházunk pénztárába. Fogadja ezen jó szívből eredő adományért hálas köszönetünket. Debreczen, 1903. máj. hó 27. Materny Lajos főesperes-lelkész.

Időjárás júniusban.

A szegedi Meteor írja lapjában a következőket a június havi időjárásról: A május havi időjárás főjellegét hűvös és nedvesnek jeleztem, amidőn inkább a 18-iki hideg jellegű csomóponttól kellett félni. A sok csomópont hatása folytán a felette változatos időjárás tényleg be is vált. A 18-iki hideg jellegű csomópont hatása alatt már 18-án lehült a hőmérsék és 19-én éjjel az ország több helyen fagyott, nálunk 20-ikaderes időt hozott; hogy nagyobb mérvű nem volt e fagy, azt a levegő dus páratartalmának köszönhetjük s nem lehetetlen, hogy a Duna-ünnepélynek oroszianszrésze volt ebben, mivel ez ünnepély alkalmával erős robbanásokat, lövöldözéseket, kavarodásokat idéztek elő a léghen amelyet alakulásában megzavartak és az abban már keletkezésben levő jövő változásoknak más irányt adtak, — ez által azoknak hatásait csökkentették. Ha ezen ünnepélyt két nappal későbbre halasztják a rendező körök, — úgy nemcsak kellemes időjárást nyernek az ünnepély lefolyására, — ami pedig a 11-diki és 18-diki csomópont közti közepet képezte — hanem igen valószínűleg még a bekövetkezett gyengébb fagytól is megmentette volna az országot. A fagyos csomópontokat megelőzőleg felette kívánatos lenne ily rakéta özönnel járó ünnepélyeket rendezni, ami olcsó és kellemes védekezést nyújtana a félelmetes tavaszi fagyok ellen. Május melegebb napjai azon időre estek, a mikor a foltok még láthatók voltak a Napon, azaz május 1-7. közti időre. Azóta felette változatos volt az időjárás, míg 21-én újra látszik egy kitörésből származó foltcsoport, mely már is melegebbé tette a nagyon is lehült időjárást. Május hátralevő csomópontjai 27-30-ra esnek, a melyek közül csak a 30-iki lehet kissé

hűvös, a 27-iki meleg természetű, a mely a mostan megjelent napfolttal egyetemben emelőlég hat a hátralevő napok hőmérsékletére, mely körülmény legföllebb kiadóbb meleg esőt hozhat, de hidegebb időt már nem. Az Orbán-napi csomópont is meleg jellegű. A jelenlegi foltok 8-9 nap múlva fordulnak át. Junius havának csomópontjai; 3-4-10-13-14-16-18-23-25-26-28-ra esnek, de a 16. és 26-ik kivéve mind meleg jellegűek; a 16-26-ikáknak is csak esőt és pedig zivataros, nem lehetetlen, hogy nagyobb terjedelmű jégesőt hoznak. Junius havában nagyobb mennyiségű napkitörésekre számíthatunk, ami e hónapnak erősebb meleg jelleget fog kölcsönözni gyakori zivatarokkal. Junius valóságos nyári hónapnak ígérkezik, de végével erős változásokkal s megtörténhetik, hogy e változások folytán éppen az aratások megkezdése előtt sok helyen elveri a jég a termést, amit azonban országos védekezéssel elharithatnánk.

Ó-Tátrafüred

látogatottsága évről-évre nagy emelkedést mutat s ennek következtében a földényben gyakori a lakás szükség. Ezen hiány pótlására épül most Ó-Tátrafüreden egy nagyszerű 120 szobás Hotel, mely legnagyobb kényelemmel lesz felszerelve és berendezve. Ezen nagy szálloda már a jövő évtavaszán átadatik a közhasználatnak. A tátrai turisztika is kezd élénkülni, a hegyi kirándulások kitünően iskolázott vezetőkkel épen most nagyon élvezetesebb és érdekesebb, midőn a hóval borított hegyes csúcsok elragadó változatosságot adnak a tájéknak. A tavaszi és őszi idény élénkítésére a fürdőigazgatóság évek óta nagy áldozatot hoz, amennyiben máj.-jun. és szeptember hónapokban egy hetit teljes pensio elsőrendű lakással, jó ellátással összesen 36 koronába kerül személyenként. Az ujonnan megjelent prospectust kivanatra szívesen küldi a fürdőigazgatóság.

Az erdőbényei gyógyfürdő.

mint illetékes helyről értesülünk, a f. hó 19-én Erdőbényén pusztított nagy tüzvész alkalmával teljesen érintetlen maradt, amennyiben e kies fürdőhely a várostól mintegy fél órányi távolságban a hegyek közt fekszik.

„Lubló gyógyfürdő“

lapunk mai számában megjelent hirdetésére ez uton is felhívjuk olvasóink szíves figyelmét.

Dr. Boldisár Kálmán

Rákóczirol és a kuruczokról írott könyve lapunk kiadóhivatalában 30 fillérért kapható. Kapható lapunk összes kihordóinál, a tözsdékben és könyvkereskedésekben.

Nyilatkozat.

Egy év óta tartó makacs gyomor bajom már a harmadik láda szolyvai víz küldeményével rohamosan javul és étvágyam folyton növekszik. Zih Pál máv. hivatalnok Tisza-Ujlak.

A szolyvai ásványvíz kitünő üdítő ital. A savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

A pezsgő megadóztatása.

A vidéki nagyobb városok szorult, nehéz helyzetét mi sem jellemzi jobban, mint hogy mindenütt új adónemek kiutalásán buzgólkodnak Aradon a tejet akarták nemrégiben megadóztatni. Debreczenben most az ásványvizet. Rousik Lajos főszámvevőnek erre vonatkozó javaslata, melyet ősmert-

tünk is már, a tanács előtt van. Aradon pedig legujabban a pezsgőt akarják megadóztatni.

Arad város főügyésze indítványt nyújt be, hogy a városok jövedelmeinek szaporítása és közterheinek szaporítása céljából: adóztassa meg a pezsgőt és a külföldi liköröket, mint az élelmiczikék közé alig sorozható luxus-cikkeket.

Statisztikai adatok és számítások vannak arra, hogy az Aradon évenként elfogyasztott külföldi pezsgőre palaczkonként 1 korona, a belföldiekre palaczkonként 60 fillér adót kivet a város, ez évenként mintegy 6-7000 korona jövedelmet tesz ki, a mi pedig azt jelenti, hogy egy százalékkal csökkenne a pótdadó. Az pedig minden kétségen felül áll, hogy a kinek 7-8-14-18 koronás pezsgőkre telik, annak már egészen mindegy az az egy korona, vagy 60 fillér, a mivel esetleg felmenne a pezsgő ára, ellenben azt az egy százalék adó-apadást sok ezer és ezer ember megérezné, vagy, esetleg megmentené a várost pótdadóperczent ujjabb emelésétől, ami a közterhek szaporítása folytán könnyen előálhat.

Ami a kezelését illeti ennek az adónak, az bizonyára a legtöbb volna mert pezsgőt másként mint palaczkokban nem szállítanak a nagykereskedők számára. a kik a pezsgőt forgalomba hozzák.

A külföldi, francia és német pezsgők közül különösen a Mumm, Veuve, Clicquot, Roederer, Heidschiek, Irroy, Pommery, Duminy, Moet Chaudaeux és ujjabban a Henkell vannak elterjedve nálunk, míg a magyar pezsgő, közül legnépszerűbb a Littke és a Törley, aztán Louis Fraecouis Hubert, Willibald és meg néhány.

A pezsgőadó jövedelmét tetemesen növelné a külföldi drága likörök megadóztatása. Hogy csak a legelterjedtebbeket említsük, a Benediktiner, az Altvater, a Marschino Chartreuse, Cointreau, Lucca Bols, stb. igen nagy mennyiségben fogynak előkelő asztalokon és kávéházakban, nem is beszélve a Martell és egyéb konyakokról, valamint az abszintról és más palaczkozott szeszes italokról melyek luxus szerű jellegét alig lehet kétségbe vonni, s amelyek szintén elbirnak könnyen 20-50 filléres, sőt 1 kor. adót is.

Ha tervbe vette a főszámvevő az ásványvizek megadóztatását, igen helyesen tenné, ha a pezsgő megadóztatása iránt is előterjesztést tenne a tanácsnak.

Arról azonban van információnk, hogy a belügyminiszter nagyon helyesen nem hagyta jóvá a magyar pezsgők megadóztatását, amit valószínűleg a kereskedelmi és iparkamara se javasolna. Ez azonban nem baj, mert a külföldi pezsgők a likörök adója behozná azt, a mi a magyar pezsgőnél elcsik.

14 ezer koronás lopás a h. böszörményi vasuton.

A mult hó közepe táján a Városligetben tartott razzia alkalmával a rendőrség letartóztatott egy V o n k á l Gyula nevű huszonkilencz éves kőmives legényt, aki már több ízben volt csavargásért büntetve, sőt már ki is tiltották a főváros területéről. Vonkált husz napi elzárásra és illetőségi helyére, Hajdu-Böszörménybe való eltolonczolására ítélték. Büntetésének leülése után egy polgári ruhás rendőr a vasúthoz kísérté és vonatra ültette több Debreczen felé utazó tolonczczal, Vonkál utközben rosszul lett, úgy, hogy kórházba kellett szállítani. Az orvosok agyvérömlést konstataáltak rajta s minden gondos ápolás dacára nem tudták

életben tartani. Mikor holttestét az ágyból kiemelték, a párnák alatt egy papirlapot találtak. A lapon ez volt czeruzával írva:

Titkom. Halálom után, hogy megtudják az igazat, megírom a hajduböszörményi nagy lopást, amely a vasuton történt. — 1899-ben tizennégyezer koronát loptak el Kartner Sándor bécsi sertéskereskedőtől. A lopást én követtem el. A pénzt átadtam bátyámnak, Vonkál Mátyásnak, aki ahelyett, hogy megosztotta volna, megszökött Amerikába. Nekem egy garast sem adott kelőle. Minthogy a pénzből meggazdagodott, minden könyörgésem dacára, nem küldött egy fillért sem. Nem is válaszolt leveleimre. Ha meg akarják tudni, hogy hollakik, itt a cím: New-York, Napoleonstreet II. 712. Isten bocsásson meg neki.

E levél alapján a hajduböszörményi rendőrség már felkérte a newyorki osztrák-magyar konzulátust, hogy kutassa ki Vonkál Mátyást.

A hitelező gyilkosai.

Szörnyű gyilkosságot követte el e hó 25-én Visóoroszában, a visói szolgabírói járás e csöndes községében. Pollák Alter 52 éves birtokost kinem a rendes törvényes kamatokat szedte, gyilkolta meg Petruk Jura rutén földműves és két társa. Pollák Alter, kinek tizennégy gyermeke maradt hátra, nagy családot tartott s így a pénzt erősen kamatoztatta, úgyhogy sok szegény paraszt pusztult a nyomása alatt.

Petruk Jura, midőn újra meg újra pörölte, ekzeváltatta, fölkereste Pollákot s nyíltan a szemébe vágta: „kegyetlenül bánsz velünk Pollák. Ha tovább folytatod, megöllek.“ Ezt a fenyegetését többször ismételte, míg nem egyszer az uzsorás szorult helyzetében irást adott, hogy nem bánja többé, de mikor Petruk ezt az irást előmutatta, kisült, hogy az nem egyéb írásbeli csufondároskodásnál, Petruk Jura s két társa erre a tervezett bosszút végrehajtotta.

Mikor e hó 15-én Pollák Alter szekeren Sziget felé indult, a vele tervszerűen szintén szekeren szembe jövő Petruk, amíg a szekér mellette elhaladt, egy véső formájú éles vasat szurt a nyakába; Petruk társai a kocsiat riasztották el s aztán kilencz mély sebet ejtven az uzsoráson, halva ott hagyták a szekeren. Petruk Jura s két társáról, kit a csendőrök üldözöbe vettek, azt hitték, hogy elmenekültek, de mikorra a csendőrök Szigetre érkeztek, ott voltak a törvényszék előtt a gyilkosok is, hogy önként jelentkezzenek a bíróság előtt.

Petruk Jura a bíró kérdésére, hogy: miért követte el a gyilkosságot? higgadtan, minden elfogultság nélkül így szólt: „Nézzén a tekintetes bíró ur reám! Rongyos, koldus lettem, az az ember mindenemtől megfosztott. Én már nem bírtam élni, hát ne éljen ő sem!“

A főgyilkos, jó képű, szelid külsejű ember, a szegénység, nyomor meglátszik nemesak a lyukas, üött kopott ruháján, de az arcán is. Két társa marconább kinézésű. Nyugodtan várják sorsukat.

A hivatalos bonczolásnál a tizennégy gyermeke a meggyilkoltnak olyan jajgatást vitt végbe, mely szivfacsaró volt. A bonczoló törvényszéki orvos alig végezhetett nehéz munkáját s a kir. ügyész vizsgálatát. Pollák Albertet keményszívű embernek ismerte mindenki, a ki rendíthetetlenül haladt nehéz útján s a fenyegetésekre nem sokat adott, mert azt hitte az a jámbor orosz, aki fenyeget gyilkosságot sohasem fog elkövetni. Ha ő fenyegetésektől ijedeznék sosem tett volna szert vagyona — mondogatta nem egyszer.

Gyujtogató szoczialista vezér.

(Családjára gyujtotta a házat.)

Kisjenő községnek ismert alakja Brázse György, az ottani szoczialista vezére. Hirnevét nemcsak szoczialista apostolságának köszönheti, hanem főleg izgága, veszekedő természetének, amely miatt már több ízben meggyült a baja a törvény emberei vel is.

Vasárnap valami csekélység miatt összeveszett nejével s a veszekedés vége az lett, hogy Brázse elrohant otthonról, majd visszatérve, reázarja nejére és két kis gyermekére a szoba ajtót s reájuk gyujtotta a házat.

Az asszony gyermekeivel a szobában ülve, mitsem sejtett a nagy veszélyről amely őket környékezte, s csak a szomszédok lár májára lett figyelmes.

Ekkorra a tűz már hatalmas lángokban csapkodott a nádfödeles ház fölött s futó lépésben érkezett meg a kisjenői tűzoltóság, amely kint tartózkodott a löversenyen s ott kürtöltek össze őket, nagy riadalmat okozva ezáltal a versenyen levő közönség között is.

A tűzoltóság nagy erélyvel fogott az oltáshoz, mert az időközben tamadt erős szél a község felé hordta a szikrákat. Egyszerre csak rémülve hallottak az égő házból segélykiáltásokat és ajtó-dörömbölest. Az asszony ugyanis csak későn vette észre a veszélyt, de az ajtó beléven zárva, nem tudott gyermekeivel kijönni a szobából, pedig már a füst is behatolt hozzájuk.

Egy pár fejsze csappással sikerült végre széthasítani az ajtót s így az asszony ki sebbik gyermekét a karján hozva, megmenekült a biztos tűzhaláltól.

A nagy zürzavarban Brázsené egyszerre kétségbeesve kezdte keresni másik gyermekét, akit nem vett észre, amikor utána kisserant az égő házból.

Abban a hiszemben, hogy a gyermek bent van a házban egy Czeizler Ferencz nevű fiatal ember merész elhatározással bemászott az égő ház ablakán, de üres kézzel tért vissza, s akkor már az összecsendült nép közül előkerült a hiányzó gyermek is.

A tűzoltók dicséretes buzgalommal rövidesen lokalizálták a tüzet, de még késő este is ott maradtak a netán megújuló veszély elfojtására.

A nyomozást Keresztessy György csendőr őrmester rögtön megindította, a gyujtogató lelketlen embert azonban ezideig még nem fogták el.

Értesítés.

Az alant jegyzett cég a maga nemében azon páratlan **kedvezményt** nyújtja mindazon nőknek, kik **Varrógépet** vásárolnak, hogy teljesen ingyen minden utánfizetés nélkül, kitanítja a divatos **női szabászatban**.

Alkalma van tehát mindenkinek, teljesen ingyen hozzá jutni egy a legdivatosabb nőruha, valamint a fehérenmü szabászat-hoz, valamint a legtökéletesebb szabás mintákat szintén díjmentesen adjuk.

Vidékiek 8 nap alatt kitaníttatnak.

Raktáron tartunk **Családi Singer, Karika** hajós **Vibrating**, és **iparos gépeket**, a legolcsóbb árak és kedvező fizetési feltételek mellett.

Szabadalmazott himző készülék minden gépre alkalmazható.

Kerékpárok, valamint alkatrészek igen jutányos árban kaphatók.

Egy jó karban levő TANDEN olcsón kapható.

Tisztelettel

Rosenberg és Hammer.

Villanyműszeresek, Varrógép és Kerékpár raktár (Piac-u. 2 sz.)

614—1903. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 1247/8—1903. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Verböczi Izidor debreczeni lakos részére Papp László debreczeni lakostól 900 kor. töke, ennek 1902. évi aug. hó 10-ik napjától számítandó 6% kamatai seddig összesen 228 kor. 86 fill. perköltség erejéig 1902. é. szept. 25-én bíróilag lefoglalt és 1509 koronára becsült lovak, szarvasmarhák, sertések, szekerek és egyéb gazdasági eszközökből álló ingóságok **1903. május hó 30-án d. e. 9 órakor** kezdetét veendő és Debreczen határában, az ujosztású földön alperes tanya birtokán megtartandó nyilvános bírói árveresen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1903. évi május 13-án.

Török Péter bir. kiküldött.

Lubló gyógyfürdő.

Szénsavas vasas (pezsgő) és mór fürdők. Vasas források felette dusak szénsavban.

Ivó, fürdő és területi gyógymód.

Kitünő sikerű verszegénységű, súlyos betegségek testi és szellemi tulérlötetés után, különösen pedig **női bajoknál**.

Pormentes védett fekvés (556 m.) Kiterjedt 'enyveserdők között, kényelmes lakások és kitünő ellátás mérsékelt árak mellett. Állandó fürdőorvos dr. PLATZER SÁNDOR volt egyet. tanársegéd néhai Kézmárszky tanár udv. tan. egyetemi női klinikáján.

Kitünő vendéglő és jutányos árak mellett. Étke és á la carte vagy penzióban. **Posta távirtda állomás (Lublófürdő).**

Elő és utósaisonban tetemes árkedvezmény lakás, fürdők, étkezésnél. Szobák hetenként 10 kor., étkezés penzióban 20 kor.-tól kezdve. Az ásványviz (Amália forrás) friss töltésben kapható a forráskezelőségű és minden nagyobb ásványvizkereskedésben.

Prospektust küld és bővebb felvilágosítással szolgál

az uradalmi fürdőgönonökság.

Lublófürdő (Szepesmegye)

Nb. Az ásványviz eladásra elárusítók kerestetnek.

Szép jövedelemre

tehetnek szert intelligens egyének egy előkelő intézet képviselőjének elvállalása által.

Ajánlatokat „megbízható” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja.

Csak jómosó és elsőrendű minőségek!

Megérkeztek

a szebbnél-szebb

Karton.

Franczia-batiszt,

Zefir,

Himzett és ajour batiszt,

Ruha-vászon,

Selyem-zefir,

Düsesz-szaten

mosónyárikelméink

óriási választékban

Bosznay J. és Társa

divatáruházában

Debreczen, Kossuth-u. 5. (2)

Csak jómosó és elsőrendű minőségek!

Erdő-Bénye

gyógyfürdő

Zemplénvármegyében.

A fürdőidény május 21-én kezdődik és tart szeptember 15-ig

Hatása: gazdag vas és timsó tartalmánál fogva kitűnő a női betegségekben, sápkórban, idegbántalmakban, görvélykórban, reumatikus és köszvényes bántalmakban szenvedőknek. Kiváló klimatikus gyógyhely a légzőszervi és malarikus bajokban szenvedők részére. Gyógyhasználatra az újonnan fölépült fürdőlakban, 20 fürdőszobában 4 porcellán, 4 réz és 24 fakád van elhelyezve. Ezenkívül 4 kisebb szoba a hidegvízgyógyomódhoz rendezett be 2 káddal, 2 ülőkáddal, teljes zuhany készlettel, izzasztó kamarával, 2 pakoló ágygal és a villamos fürdőhöz szükséges kiegészítői. Használhatók iszap, sós és villamfürdők; masszázs, izzasztó és hidegvíz gyógyomód. Ivógyógyomódhoz mindenféle ásványvíz van készletben. A fürdővendégek elhelyezésére 7 épületben a hivatalos helyiségben s lakásokon kívül csinos berendezéssel s villamos csengővel ellátott 79 szoba áll rendelkezésre. Szórakozásra szolgálnak: csinos ét, tánc, olvasó s női terem, könyvtár, hírlapok, billiárd, társas és tornajátékok, naponként kétszeri térszo. Terjedelmes, árnyékos erdei sétautak. Kápolna. Fürdővendéglő: Popovics Szilárd Debreczenből. Az étkezés olcsó és kifogástalan. Az izr. vendéglő csinos, új verandás épületben van elhelyezve. Hazi gyógytár, posta és telefon állomás helyben van. Sürgönyök Erdő-Bényére címzendők, ahol is a táviró állomás van. Vasúti állomás: Személyvonatokhoz Erdő-Bénye fürdő. Gyorsvonathoz Lisska-Tolcsva, honnan és hova bérkocsijarat van berendezve jutányos tarifa mellett. Fürdőorvos Asztalos Kálmán dr. Erdő-Bényéről. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál

a fürdőigazgatóság.

Eltünt

minden bőrtisztítatlanság és bőrkiütés, ugyiszintén bőrtüsző, bőr és arcvörösség stb. a

Bergmann kátrány kénszappan.

(Védjegy 2 bányász.)

napontai használata által. BERGMANN & Co. Drezda és Tetschen a/E. Kapható 60 fill. vel dr. Rothschnek V. Emil gyógyszerárban.

Boros Testvérek

nődivat áruházában
Divatos Ruhakelmék, Selymek, Jó
Jó Sefírek, Batisztok, Vász-
Olcso nak, Szőnyegek, Füg-
nyök, Agyterítő, Pipere Olcsó
czikkek. Divatos

TENKE, Biharmegye.

Legolcsóbb és leghatásosabb vasas fürdők egyike, a női betegségek és vérszegénységből eredő bajok gyógyítására. Prospectust készséggel küld a fürdőigazgatóság.

A legdivatosabb kész női ruhák 2

frt 50 krtól, divatos blousok 50 krtól, slafrog 2 frt 50 krtól és gyermekruhák 45 krtól feljebb beszerezhető Vizvári L. E. és Társánál Simonffy-u. (városi bérpalota) 2 sz.

Ö cs. és Apost. kir. Felségének

legfelső elhatározása folytán.

A polgári jótékonyezelokra szánt

XXXV-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.397 nyereményt tartalmaz készpénzben 506.880 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéséért a cs. kir. lottójövedék kezekedik.

A húzás visszavonhatlanul 1903. évi június hó 18-án fog megtartatni.

== Egy sorsjegynek ára 4 korona. ==

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál III. ker. Vordere Zollamtsstrasse 7 sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytözsdékben, adó, posta, táviró és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.

„VISK-VÁRHEGY”

Máramaros vármegyében.

Magyarország legolcsóbb, legideálisabb vasas, gyógy és fürdő helye.

Szobaárak: 25 krtól 2 frtig.

Mándoky Mihály magyar és viski Katz Péter izraelita konyháival.

Tájékozást küld a „Fürdő Igazgatóság” Visk-Várhegy, u. p. Bustyaháza.

Miért szenved ön?? Hiszen önnek gyógyulása bizonyos még akkor is, ha sebe bármily régi, sőt a fájdalmas opeátiót is elkerülheti, ha a

valódi

THIERRY A.-féle Centifiola kenőcsöt

használja, mely rendkívül vonzó, a sebek gyógyításában valamint a fájdalom enyhítésében utólrhetlen. A valódi Centifiola-kenőcs alkalmazható: a szoptatók mellkeménykedésének, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csontvesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövé, képződmény, karbunkulus és ráknál; vögre pokolvar, körömméreg, körömgüvelés, a lábnak járás közben történt kisebelése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fckvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fűzugás stb. eseteiben. 2 tégely csomag csomagolással postadíjjal együtt 3 ko. 50 fill. Temérdek elősmerő levél megtekinthető. Utánzatok vételétől óva intek mindenkit és arra ügyeljünk, hogy „Schutzengel Apotheke des Thierry (Adolf) Limited in Pregrada” a tégelybe van-e égetve.

Gyógyszerész A. Thierry balzsam és Centifiola kenőcs.

Eme két gyógyhatásában utólrhetlen szer soha nem romlik el, sőt mentül régibb, annál jobb, nem árt a szarnek a fagy, sem meleg s ezáltal télen nyáron szétküldhető. Mindenkor hatással alkalmazása esetén könnyen bevárható az orvosi segély, természetesen nem szabad hatástalan utánzásokhoz nyulni, melyért csak haszontalanul elpredáljuk a pénzt, hanem mindig tartson minden család készletben e világhírű, olcsó, megbízható, a mellett tartalmatlan szerből A hol nem bizonyos, hogy az én kitűnő szerem ott ajánlatos egyenesen tőlem hozatni. Czim:

Apotheker Thierry (Adolf) Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn. Főraktár: Budapest Török József, Zágrábban Mittelbach S. és Bécsben Brady C. gyógyszerészeknél.

